

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13045

DER GALAGANER HON

Peretz Markish

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-13045-1

9780657130459T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

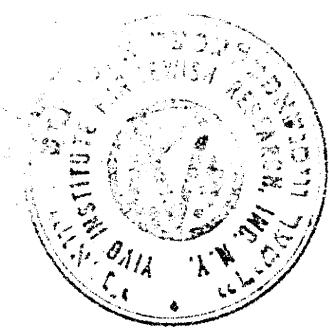
•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פֿרַץ מַאֲרָקִישׁ

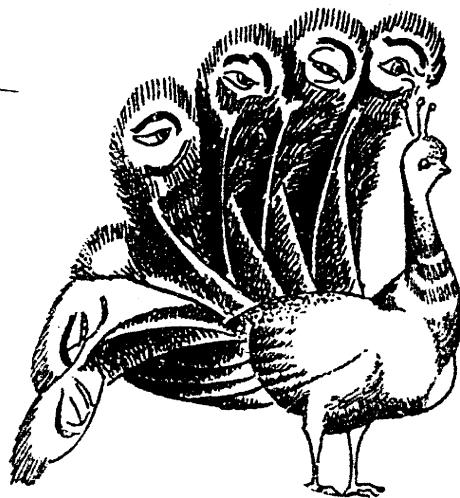
דער גָּאַלְאָגָאנָעֶר האָז

צִיִּכְעָנוֹנָגָעָן - יָהּ טְשָׁאֵיקָאוּ

פלָל-פָאָרָלָג
בערְלִין-1922-חרטָג

KLAL-VERLAG / BERLIN SW 68 / MARKGRAFENSTR. 73

אַיְלָן	אֲנִים
אוֹוָוָן	מְעַדְנִים
וַצְטָא קָאָזֶן	טְרִינְקָעַן קוֹאָס,
שְׁרִיבְטַמְּיָה וַיְידָעָלָעָה	נֵי צַו מִין יִינְגָּל —
אוֹוָה אַטְאָזֶן.	יִנְגָּל לְאָמָּה.
אוֹוָה צַו רַודְעָרָן	פָּאָרָט אַ וַאֲגָן
נִיְתָמְיָה פְּלוֹדְעָרָן —	נַאֲכְצִיְּאָגָן,
נַלְיָיךְ אַרְיָין אַין קָאָן	קוֹטְשָׁעַ קַאֲטָשָׁעַ אַרְוָיִם,
אַ נַּאֲלָאָנָאָנָעָר הָאָן.	פְּלוֹדָהָט אַ פְּלָעָדָעָר, אַ מְוִיָּה.
— — — — —	— — — — —
וַצְטָא אַינְדִּיק אַיְלָהָהָקָעְפָּט.	— — — — —

מיט א העלייש	פֿוֹן דַּי פִּינְסְטָע	האלט זיך ערוייס
רויטער פָּאן, —	בְּעֵילְרֶפְּנָאִים,	בי זיך דַּי פָּאוּעַ,
ויל זיך גָּאָר	סִיּוֹ פֿוֹן אַינְדִּיקָעַם	רעדט מיט קִינְגָּעַם נִיט
פֿוֹן אַיִם נִיט הָעָרָן,	אָזְן קַאֲטְשִׁקְעָם	קיין ווארט אויס,
שטייט דָּעַר שִׁידּוֹךְ	אָזְן אָזְיִי פֿוֹן	קייכְלַט אויס,
אייר נִיט אָזְן,	שִׁינְעַ פּוֹיגְלָעַן,	די שִׁינְעַ פּוֹיגְלָעַן,
וַיְצַטְתָּ זַי זַיְדַּ	פֿוֹן חַזְגִּים	אָזְן פָּאַרְטְּצַט זַיךְ
אָזְיִי פָּאַרְזָעַסְן,	אַיְבָּעַר וּוּלְדָעַר —	מיט אייר צִירָוָן,
וַיְיל דָּאָס טַעַלְעָרָל	לָאוֹט וּקִינְגָּעַם	מיט דַּי פָּאַצְּיְרָקָעַם
פֿוֹן הַיְמָלָל.	גָּאָר נִיט רִידְן,	אָזְן שְׁמָאַכְטָעַם, —
אָזְן פֿוֹן זַיְצָן	לָאוֹט צַו זַיךְ	אייפּ אַ שִׁידּוֹךְ
וּוְעָרָט נִיט יִנְגָּעַשׂ	נִיט פֿוֹן קִיּוֹן טְרִיטָם.	אוֹרְפּ אַ גְּרוּזָן
אָזְן פֿוֹן קְלָשָׁן	שְׁךְנַטְתָּ זַיךְ	פֿוֹן אַ חַוָּס
וּוְעָרָט נִיט שְׁעָנָעָר	פֿוֹן גַּאֲלָאנְגָּעָם,	פֿוֹן אַ פִּינְגָּעַם,
אָזְן דַּי צִיְּטַ	פֿוֹן דַּי גְּרָעָסְטָע	וּוְשְׁרָטַט זַי וּוְאַרְטְּנָרְדִּינַג
גַּעוּיִינְטָלִיךְ נִיט —	גַּאֲלָאנְגָּעָם,	נִיט טַדָּ.
אוֹזְן זַי, דָּאַנְקָעָן גָּאָטָן,	איַיךְ אַ גַּאֲלָאנְגָּעָר דָּאָן.	גִּיעָן פִּסְטָמַט זַיךְ אָפְּ
גַּעוּוֹאָרָן	אָזְטַטְמַטְמַטְמַטָּע	שְׁךְנַים
שְׁוַיְן אַן אַלְטָעַ	אָזְטַטְמַטְמַטְמַטָּע	פֿוֹן דַּי שְׁעָנְסְטָע
אַלְטָעַ מּוֹיד.	אָזְטַטְמַטְמַטְמַטָּע	בְּעֵילְרֶמְלָאָכָות,

2.

אוֹפְּנָן שְׁטָעָרָן,	קוֹמְטַט צַו אַיְדַּ
וַיְיַ אַ בְּרוֹנוֹים	אַן אַלְטָעַ בָּאָבָעַ
אוֹסְטָנְגְּרָאָבָן,	אַ פָּאַרְשְׁטָעַלְטָעַ
אָהָן אַיִּין צָאָן	אַ פְּכַשְּׁפָתָה,
אַיִּין מְוַיְלָן אַיִּינָל	מִיט אַיִּין אַיִּינָל

איד געוֹאנט האָט
 ווַיְיטַעַר באָבע —
 ווֹאָס זשׁע האָסְטוּ
 עפֿעַם נְדָן,
 ווֹאָס פַּארְמוֹאנְסְטוּ
 עפֿעַם זאָכָן
 צוֹ דַעַם קְנֵסְטָאָל
 צוֹ דַעַם גְּרוֹיסָן
 מִיטַּין שִׁינְעָם
 קִיסְרָס זוֹנְדָל
 פָּונָם שִׁינְעָם
 קִיסְרָס דּוֹזָי? —
 אוַיְסְגַּעְדְּרִיְיט האָט
 זיך דֵי פָאוּעַ,
 פָּולְמִיט גָּאהָה
 פָּאָר דַעַר באָבע,
 אוֹזְגַּעְנְטְפֶשְׁט
 אַיר אָזְוִי:
 דְּהָאָן האָב אַיך
 שִׁינְעַה העַמְדָעַ,
 נְאָלְדָעַנָּא
 פַּארְמָאָג אַיך פְּלִיגְלָעַן,

כְּהָאָב דַעַם נְרֻעְסָטָן
 קִיסְרָס זוֹנְדָל
 פָּונָם נְרֻעְסָטָן
 קִיסְרָס דּוֹזָי.
 פָּאוּעַ טְאִיפְגַּעַשְׁטָעַלְט
 דֵי פְּלִיגְלָעַן,
 גְּלִיךְ אַינְגָאנְצָן
 וַיּוֹ נִיטְמְקָבִים.
 אַין דַעַר באָבעַם
 ווַיְיכַע ווּרְטַעַר
 ווַיְיטַעַר גָּאָהָדִיג
 גַּעֲהָרְטָה:
 אַיצְטַעַר וְאַגְמִיר,
 שִׁינְעַה פָּאוּעַ —

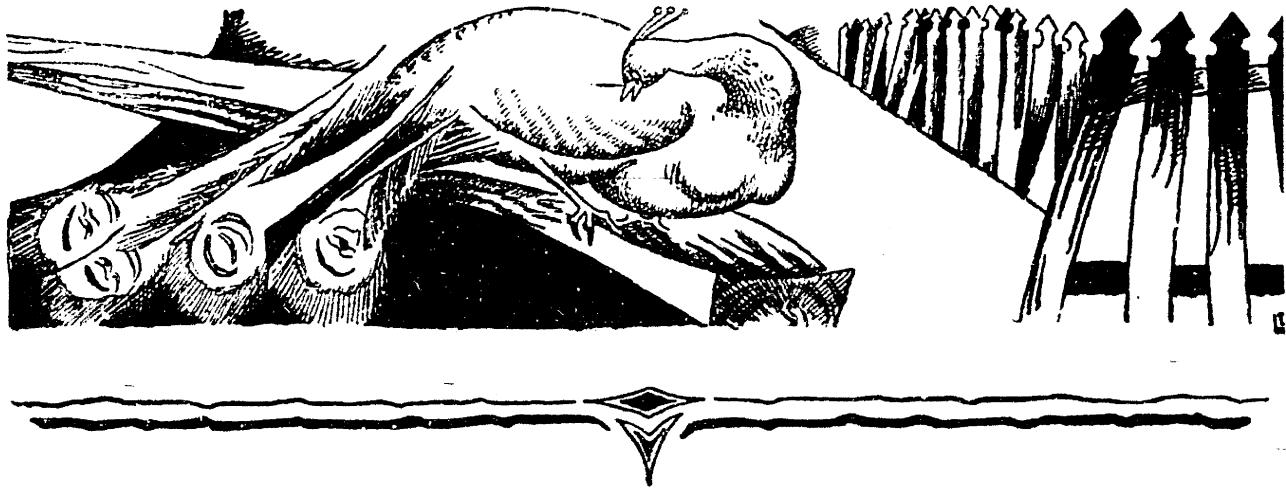
זַוְאָס עַמְּהָאָלְט זַיך
 אוַיְפַּ אַיר פְּנִים,
 וַיּוֹ אַהֲקַ וּוֹאָלְט
 אוַיְסְגַּעְהָאָקְט עַמְּ
 אַחַ מִיטְיאָסְלָעַם
 אַחַ מִיטְהָוַילָּע...
 קִיעְטַע באָבע
 ווַיְיכַע ווּרְטַע.
 אַחַ דֵי גְּרָלְנְטָע
 דֵי פָאוּעַ
 שְׁטִילְיַהְיַה דְּרָהְלָט
 אַחַ אָזְוִי:
 "שִׁינְעַה פָּאוּעַ,"
 טְאִכְתְּשָׁרְוָנִיעַ
 כְּהָאָב פָּאָר דֵיַר
 אַגְּרוֹיסָן שִׁידּוֹךְ,
 וַיּוֹעַם קְומַטְדִּיר,
 שִׁינְעַה פָּאוּעַ,
 כְּקָעַן דֵיַן
 נְאָלְדָעַנָּא טְשִׁפְחָה,
 כְּזַיְוִיִּפְתַּחְןָן וּוְאָנְעָן
 קְומַטְטָאָרְיִים.
 האָב אַיך אַיצְטַעַר
 פָּאָר דֵיַר אַהֲן

ביבט נערעכט

אַדָּאי, פָּאוּעַ —

טו וועע אויס מיר	אַיְר צוֹרִין	אַז פָּן נְגַנְּאַלְד
דיינע שיכלאָך	נוֹאָגֵט דָּאָט בָּאָבָעַ —	הָאָב אַיך שיכלאָך
און פָּן דיינע	אלְצָדִינְג זַעַה אַיך.	און פָּן פָּעֶל
נאָלְדָּנָע פִּסְלָאָךְ	שִׁינְעַ פָּאוּעַ	אוֹסְגָּעָנִיְּשָׁע
כּוּוּלַּזְיַי אַיצְט	מִיטַּ גַּעֲנִיט	שְׁפָאָגָל נִיעַ
אוּוּקְגִּינְזַּוְוִיזְן	שְׁדָקְנִישׁ אַוְגַּן	חוֹפְדָהְקְלִיְּדָעָר :
אַט דָּעַם שִׁינְעָם	כִּזְעוֹה שְׁוִין, אַז דָּו	און אַיך הָאָב נָאָך
קִיסְרָס זָוְנָלְ	בִּיבְטַ אַס וּוּרְט	גַּטְעַזְעָן,
פָּונָם שִׁינְעָם	אַט דָּעַם נְרוּסָן,	וְאַס אַיך קָאָן
קוּסְרָס הַוִּיגְ	פִּינְעָם שִׂידּוֹק	נָאָר נִיטַּגְעַדְיִינְקָעָן;
און אַיך וּוּלְ אַים	פָּן דָּעַר קִיסְרָשָׁע	און אַלְיָין בֵּין אַיך
שְׁוִין דָּעַצְיָילְן	טְשָׁקְהָה.	אַ שִׁינְעַ,
פָּן דִּין יְהֻסָּם,		און אַ שִׁינְעַ כְּבִין,
פָּן דִּין שִׁינְקִיְּטָם,		וְיִגְאָלְדָה.

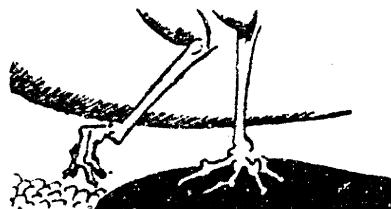
פָּוֹן דִּי פִּיסְלָאָך
הַאֲטָאָרָאָפְּנָעָצְיָין

פָּאָר דָּעָר פָּאוּעָע,	הַקְּיפָּה	וְאָנָּן כְּיוּעָל
נוֹט בָּאָטוֹרָאָכָט	אוֹן זַי אַפְּנָעָמֶבָּן	פָּחָן דֵּין עַשְׂרָה
דִּי שִׁינְעָ שִׁיכְלָאָךְ.	בָּאָבָעָן.	אָנָּן וְיִי פִּין דַּו בִּיסְטָן
זַי אַרְיָינְגָּלָאָוָת	אַיר גַּעֲהִיםָּן	אָנָּן גְּרוּם.
אַינְ אַיְגָלְ,	מָאָרְגָּן-קְוָמָעָן	טוֹ זְשָׁעָ פָּאוּעָע
וּאָס סָע קָוְקָט	פָּנָס קִיסְרָן	שְׁוִין זַי אַיְסָ ...
בַּיְ אַיר פָּן שְׁטָעָרָן,	מִיטָּ אַסְטָּן,	וּוְילָ שְׁוִין פָּאוּעָע
וְיִ אַבְּרוּנִים	מִיטָּ מְתָגָוָתָן,	גַּאֲרָ נִיט טְרָאָכָטָן,
אוַיְסָגָעָרָבָן,	פָּוֹן זַיְן זַוָּן.	גַּאֲרָ נִיט טְרָאָכָטָן,
אָנָּן אַיְזְקִיף	נִידְעָרִיגָּהָאָט זַיָּךְ	גַּאֲרָ נִיט קְלָעָרָן,
נִיט גַּעֲבָלִיבָן,	דִּי בָּאָבָעָן	אַנְגָּעָלָאָן זַיָּךְ
גַּלְיָיךְ זַיְזַי קִינְמָאָל	אַנְגָּעָבָוִיגָּן	מִיטָּ נָאָה
נִיט גַּעֲוָעָן ...		אָנָּן דִּי שִׁיכְלָאָךְ

3.

די שיינע	זו זיך אין חזית,	טריבט שיין פאווע
פָּנוּ דַּעַר קָעֵלֶת	וְוַאֲרַט אַ טִּיגָּן,	די שְׁדָקָנִים
אין פָּנוּם בְּאַרוֹוִיס	אַ וּוֹאָךְ, אַ חֲזָדֶשׁ	מעָר וּוּ פְּרִיחָדֶר
וּוְעָרָן מִיאָוָס	אוֹיָף דַּעַר בָּאָבָעָם	אַן מַעָּר וּוּ שְׂטָעָנְדִּיגָּן,
אַן אַמְגָעָלָם פְּעָרָט	מַאֲרָגְדְּקָומָעָן	וַיְדָלָט זַיְמִיט
אַן מִיט בְּרָאְדְּשָׁוּקָעָם	מִיטָּמְקָנָהָות	די תְּתָנִים,
בָּאוֹאָקָסָן —	פָּנוּם קִיסְּרָה,	פָּנוּן די נְרוֹפָעָן
נְיוּיָ מִיט פָּאַסְטָעָלָעָס	פָּנוּם קִיסְּרָס	נַאֲלָגָאנָעָם
מִיט נְרָאָבָע	שִׁיְינָעָם זָוְנָדָלָן.	לְאֹוֹט זַי נִיט
זְעוֹהָעָן פִּסְ	הַוִּיבְטָ דַי פְּלִינְגְּלָעָן	זו זַיך אוֹיָף שְׂוּעָלָן
בַּיְ פָּאוּעָן אוּוֹס	אָסָ אַן אוֹיָף	לְאֹוֹט זַי נִיט
	אַן די פִּיסְעָלָאָךְ	

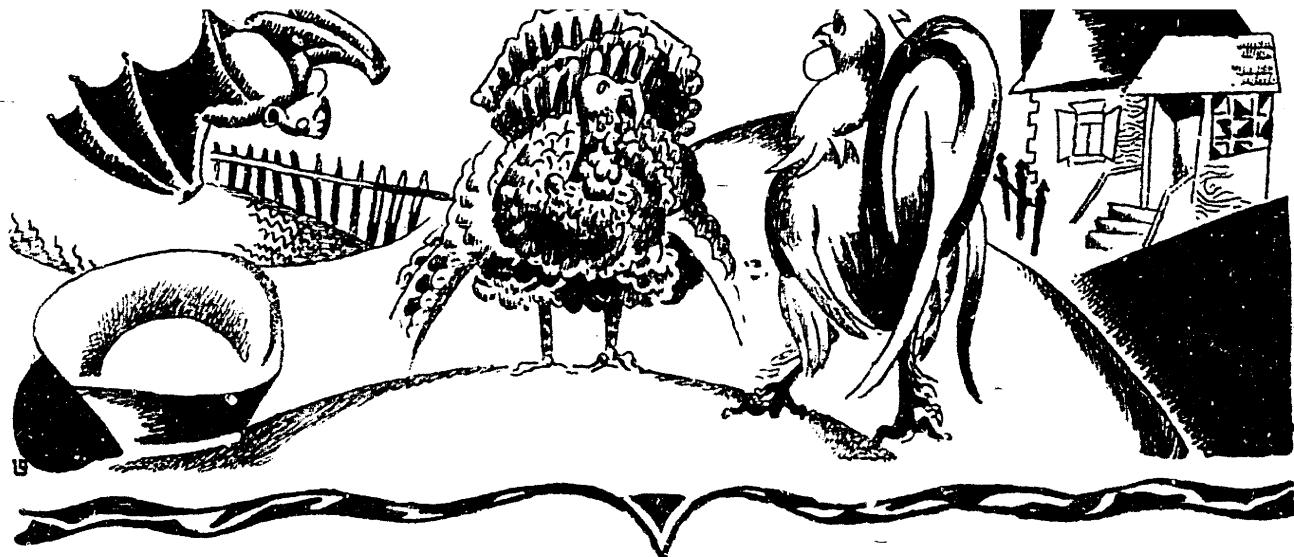

קוקט מען שטיל זיך
 אין די אויגן,
 מיט די העלועה
 אויסגעטען,
 און מען ווערט
 אויף זיך פאָקאנט.
 ווים ניט קיינש,
 וואָס צו טוּן,
 און קיינער ווים ניט.
 וואָס צו זאגן:
 נעם אין שלְאָג זיך
 קאָפֶן אָן ווֹאנַט.
 רעדט ער אוּס זיך

גיט מען ערגן
 נאָר אָ טרייט,
 אוּז ער דָאָ שיין
 אין דער מיט.
 ווּכְט זיך פֿלְעַדְעַמְיוֹן
 גִּיט זיך אַינְדִּיק
 דָוָרָך שְׁפָאַצְיָן,
 קומְט ער בָּאַלְד זַיִן
 אוּפָן ווֹעֵג אָן:
 חַבְרָה בָּאַרְלָאָך,
 קוּ – קָא – רָע – קוּ

4.
 אָן דער האָן
 דער גָּאַלְאָגָאנָעָה,
 וואָס אוּזָק גָּדְלַנְטַע
 דער פָּאוּז
 שטיל גָּעוֹאָרְפָּן
 דָאָט אָן אוּגָּל –
 זַיְאָו מען זַיְתָּאִים נִיט,
 דָאָרט זַאָקְסָט ער:
 פְּרַעַט מען עַמִּיצָן
 ער עַנְטְּפָעַט:
 וְאָו אָ פָּאָר,
 אוּז ער דָעָר דָרִיטַע

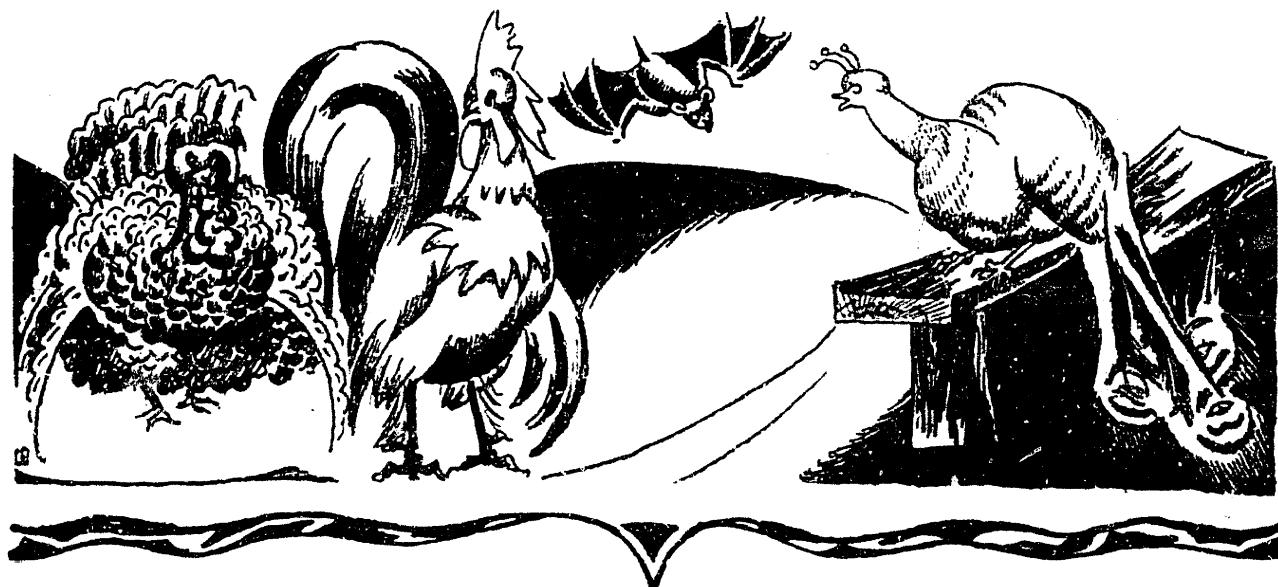
דעך באקלידטער האן.

הויך זיין פענדל
האָט פֿאַרְדִּיבָן,
או מען זאל אַים
אלע גֿלוּבָן,
און פֿאַרְאַוִיס
געטְאָן אַ שְׁפָאָן
און צום ערישטן
מֶאָל זיין עַזָּה
טייט אַ פֿאַכְבָּע
איבער פֿלִיעֵץ
זַיְן גַּעֲגָט
האָט גַּאלְאָנָן:
לאָמִיר אלע

נִיט גַּעֲפָלְטָן.
הָאָבָן זַיְן זַיְן
אלע נִידְרִיעַן –
איינְדִּיק, מַיוֹן
מייט גַּאלְאָנָן –
אלע שְׂטִיל גַּעֲנוּמָעָן
טוֹרָאַכְטָן
צַעַן פֿאַרְטָאָגָן,
צַעַן פֿאַרְנָאַכְטָן,
וּזְאָס זַיְן זַאָלָן טָוָן.
הָאָט אַ פֿלְהָדָעָר
בָּאַלְדָּ פֿאַרְצָוִין
און פֿאַרְגְּלָאַצְטָן
זוֹ גַּאָטָן דַּי אַוְיָגָן
פַּן זַיְן אַלְעַמָּעָן
צום ערישטן

שיטיל די הערצען

פַּן דַּעַר צִיְּתָן
אוֹן פְּתָם מַוְּלָּה,
פָּוּנָם שְׁוּעָרָן,
בִּיטְשָׁר מַוְּלָּה.
קְלָאָגָט דַּעַר האָן זַיְן
אוֹיפָּ דַּעַר פָּאוּעָן,
פְּלַעְדְּשָׁמְיַיְּול –
אוֹיפָּ פְּרָנְקָה,
איינְדִּיק – קְפָּסָם זַיְן
אוֹיפָּ דַּעַר וּוּלְעָטָן.
קְיִינָעָם, קְיִינָעָם
אוֹאָ לְעָבָן,
אוֹאָ לְעָבָן

וועלט באטראכטען

אין ניט ווארטן –
ニיכער ניין
אין א לאנד,
דארט וואו קיגענער
קען אונז ניט.

אויפֿ א ווייטן,
אויפֿ א ווייטן
וועלטזיריד.
האנדלען, קייפֿן
און פָּאַרְקִוְּפֿן,

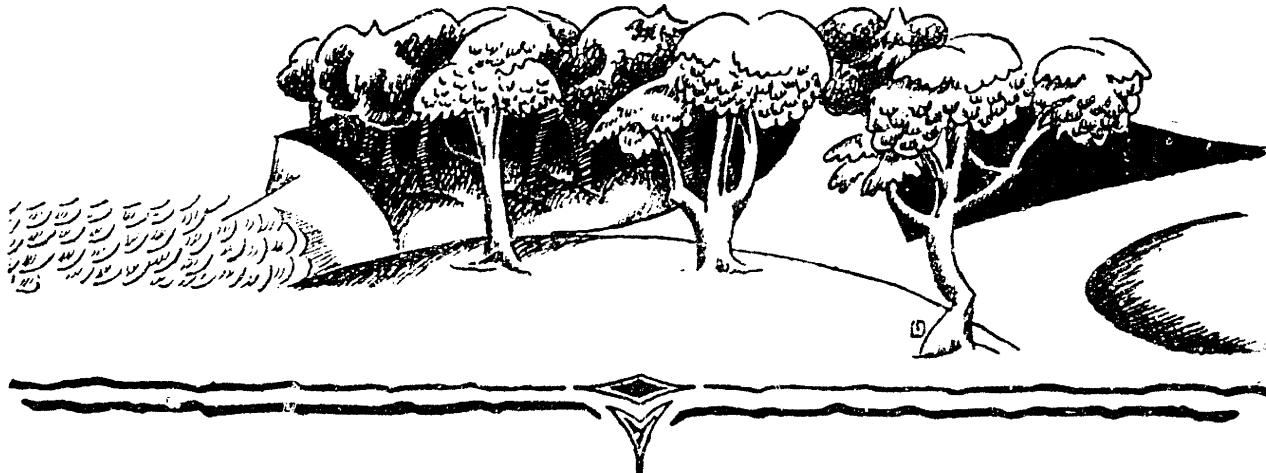
זיך פָּאַרְפְּגַן,
וואָ דִי גְּרוֹיסֶע
לייט פְּזִין האַנְדֵּל,
וואָ דִי סְחָרִים,
וואָ דִי פְּרִיצִים,
און זיך לאָז

6.

קָאנַסְטוּ עַרְגַּעַן
און דִּי וּוּלְטָן,
אין דִּי נָאָרָע –
וַיְיִתְעַ וּוּלְטָן,
אַיבָּעַר קִיסְרִים
קִיסְרַ זַיְן.

פָּאַרְדָּעַ אַצְּה
פָּאַרְדָּעַ גְּרוֹיסֶעַ
פָּאָרְן פָּאָכָע
אַיבָּעַר פְּלִיזְיעַ
און גְּעוֹנָגָט
צַו אִים אָוִוִּז
מִיט אֹאָז
בָּאַרְיִמְטָעַר חַקְמָה

אַלְעַ סְחָרִים
אוֹיפֿ דִּעָס אַיְינְפָּאַל
וַיְיִנְעַן טְקַבִּים
בָּאָלָד גְּעוֹוָאָרָן.
שִׁין גְּעַדְאַנְקָט
רַעַם גָּאָלָאָנָאָעָר

7.

אין דערזען	אין פָּאַרְבֶּצֶט זִיךְ,
טרעפט איזק בלעטען שטיילערדייט.	וַיְיִדְעֵה פְּרִיצִים,
אין ער הערט זיך צוֹ פָּנָן וַיְיִתְּן	וַיְיִדְעֵה נְרוּסָעָן לִיבָּטָן
אין באקוקט זיך וַיְיִדְעֵה חָגָדָל,	זַיְגָּעָן אַלְעָם
וַיְיִדְעֵה זְוּיִינָן, וַיְיִדְעֵה אַוְעֲרָכִיאָן	גְּלִיְיךְ אַוְעֲרָכִיאָן
וַיְיִדְעֵה זְוַאלְדְּזָעָן אַסְמָאַטְקָעָן	אַיְטָן וַוְעַלְטְּדִירִידָן
וַיְיִדְעֵה אַסְמָאַטְקָעָן עַמְּזִיךְ נִימָט.	סְדָרִיעָן
אין פָּאַרְבֶּצֶט איזק בלעטען,	דוֹרְךְ אַן אַלְטָן,
	אַלְטָן וַוְאַלְטָן.

דאַט ער שטיל

אָן אָהוּ זֶ
זֶי גַעֲזָנְטָן;
„שִׁינְעַ פְּרִיצִים,
פְּרִיצִים!“
כּוֹוִיסְ בָּן לְאָגָ שְׂיָן,
חוֹא אִיר נִיט.
וַיְצַנְדִּיגְ דָא
איַפְּן בְּיַטְלָל,
איַפְּן צְוַיְגָל,
איַפְּן אַלְטָן
בְּלוֹמְעַ-צְוַיְגָל,
וַיְסַ אִיךְ אַלְעָם
שְׁטִילָעְדָּהִיט.
הָעָרֶת וְשָׁעָם, פְּרִיצִים,
הָעָרֶת וְשָׁעָם פְּיַינְעַ
טְאַמְעַר נִיט אִיךְ
דְּאַרְמָשְׁ גְּלִיכְ,
וּוְעַט אַ טְוִיטָשָׁר
איַנְעַר פָּאלָן,
שִׁינְעַ פְּרִיצִים,
בָּאַלְדְּ בָּן אֵיךְ.
לִינְקָס בָּן דָאָנְעַן

צַו זֶי גַעֲזָנְטָן זֶי
מִיט אַ מעַנְשְׁךְ קָול
פָּנָ וּלְדָעָר

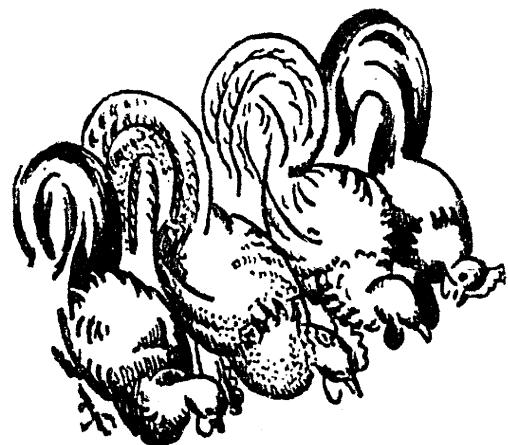
נִיט דָעַשְׁרָאָקָה
זַיְעַן וּוַיְטָעָר
אַלְעָ גַּרְוִיסָע לִיט
פָּנָ הָאַנְדָּל,
אַלְעָ פְּרִיצִים,
אַלְעָ פְּיַינְעַ
צַו דָעָם וּוְאַלְדָמָן
צַו דָעָם גַּרְיְינְעַט
אַלְעָ גַּעֲזָקָט זֶי
אָן גַּעֲזָקָט.
אָן דָעָר וּוְאַלְדָמָן
אַיְ אַרְאָפְנָאָן
פְּנִים בְּיָם
אָן בָּן דִי צְוַיְינָן
אָן בָּאַנְרִיסְט
דִי שְׁטָאַלְצָעַ גַּיְעָרָס
מִיט אַ נִידְעָרִין
נוֹג זֶי.
אָן זֶי נִיגְנְדִיגְ
דִי פְּרִיצִים,
דִי בָּאַרְיְמָטָע לִיט
פָּנָ הָאַנְדָּל,

פָּאָר דַּי פְּרִיצִים	צֹ רֻעְכְּטָעֵר זִיִּיטַ.	פְּלִיכְטַּמְּטָא טִיךְ,
פָּאָר דַּי גְּרוֹיסֶעֶן	— — — — —	נָאָר פָּזַן אַיְיךְ —
פָּאָר דַּי האַנְדְּלְסְלִיטַ,	אוֹן גְּעַנְדִּיגֶט	וּוְעָר סְאַיזְ אַגְּרוֹיסֶעֶר,
צּוֹפֶסֶן	אוֹ ערְהָאָט נָאָר	גְּרוֹיסֶעֶר לְעָרְנוּעָר
בָּאַלְדַּא נִידְעָרִיןַ		אוֹן אַחֲם
נִיגְזִיךְ		אוֹן פָּאַרְשְׁטִיטַ
ערְגַּעַבְןַן		רַעַם גְּאָנְגְּפָזְן צִיִּיטַ,
הָאָט דְּרָעַרְעָדַ.		קָאָן ערְ וּוְעָרַן
אוֹן אִים זְעַהַן		גִּיךְ אַקְיַסְטַרְ,
פָּזַן דַּי נִיעָרָסַ		אַרְיֵב זְיךְ גְּעַמְעַן
הָאָט שְׂוִין קִינְגַּעַרְ		בָּאַלְדַּא פָּזַן דָּאנְעַן
נִיטַ גְּעַקְאָנְטַ ...		וּוְעַט ערְ נָאָר

א פארסטען.	האָפַן זַי גענומען
האָט געוֹאנַט זַי	טראכְטָן
שׂטַאלְצָעֶר דָאָן:	צעַן פַּאֲרְטָאָגָן,
„אוֹיב אִיר שְׁרַעַקְטַ	צעַן פַּאֲרְגָּאָכְטָן,
וֵיך מִיטַּמֵּר גַּיְינַן,	וּוְאָס זַי זָאָלַן טָוָן,
קַעַר אִיךְ אָפַע	וֵיך גַּעַבְלָאוֹן
פָּנַן אִיךְ אַלְיַין.	הָאָט דָעַר אִינְדִּיק
כִּידָאָרְפַּדְי וּוּעַלְטַ נַיַּן	אָונַן דַי מַיְזַן אַיִן
צַו בָּאָקְקוֹן,	אוֹמְנָעָלָאָפָן,
צַו בָּאָקְלוֹן,	זַי חַלְילָה,
צַו בָּאָטְרָאָכְטָן,	
וּוְעַמְעַן טַו אִיךְ	
שְׁטַעַנְדִּיג וּוּעַקְן,	
שְׁטַעַנְדִּיג וּוּעַקְן,	
שְׁטַעַנְדִּיג קְרִיְיעַן.”	

*

סַדָּם אֶס אַנְגָּלָטָן

אַ דִּימָל -

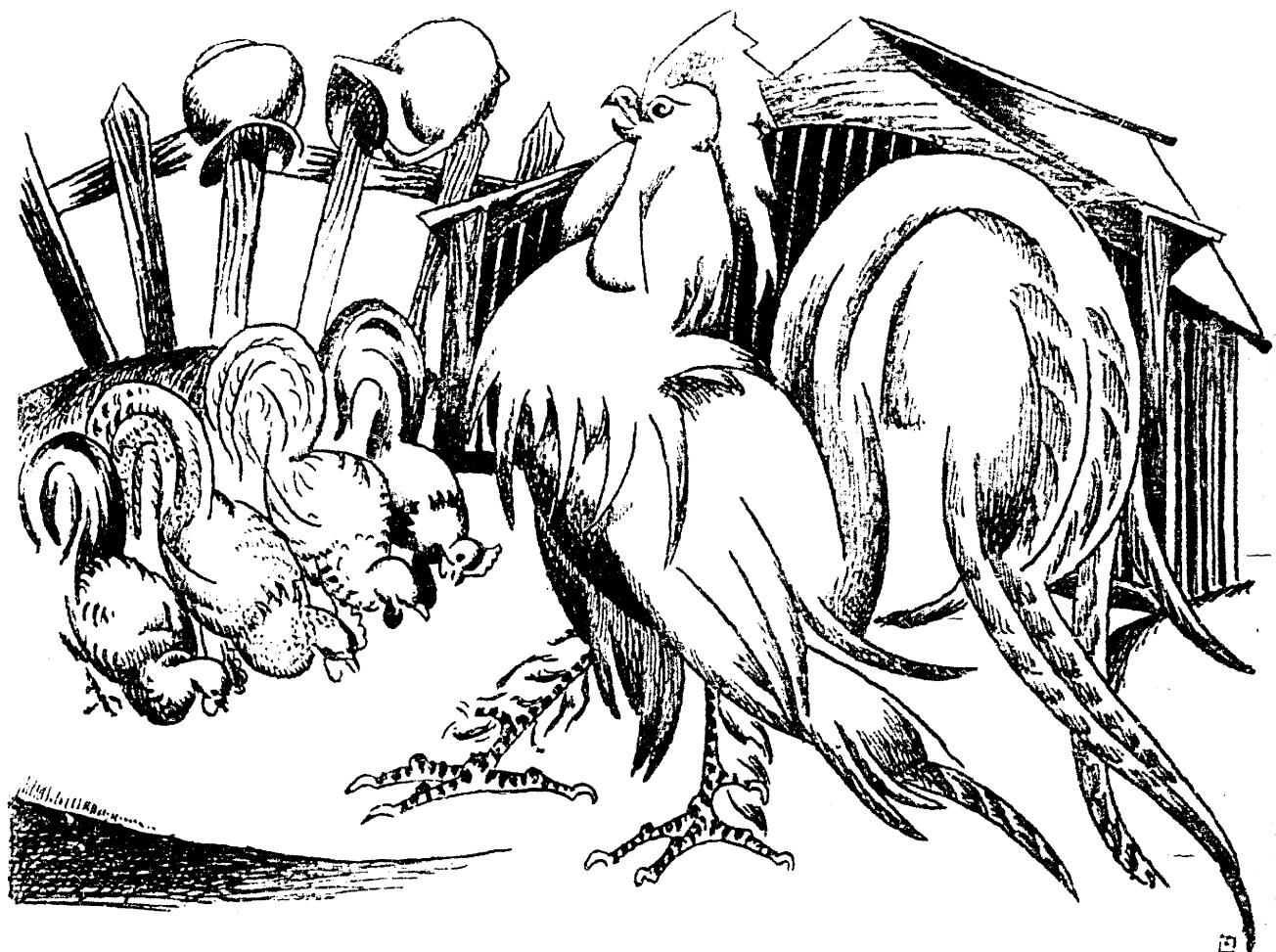
אַס שֵׁר שְׁמַיִּיל	שְׁוִין פְּנֵי דְּרוֹתָה	אַס פִּיטֵּ וְזַד
פִּיטֵּ מִזְדַּע אַיִּינַן	אַג וְיִיְשַׁע שְׁבָרַעַע . . .	אַפְּנַעֲנַנְתַּן
אַס דָּס קְעַבְלַ	הַאֲטַשְׁר אַגְּנָלָאָטַן	אַס דַּעַר דָּן
אַגְּנָלָאָטַן דָּס	פְּנֵי פִּיקָּעַ	אַס וְעַגְּגַע אַגְּגָקָגָעַן
אַגְּגַע וְיַזְעַד	אַס דַּעַר וְעַלְתַּן	אַס אַיִּיךְ נַאֲרַן וְעַמְּ
אַס וְעַדְעַם בְּלִילַל	אַג קְרָאַרְעַעַן -	אַיִּיךְ וְיַיְצַן
אַס גְּלַאְטַן	אַז גְּעַבָּלַן	שְׂטַיל פָּאַרְאִימָעַט
אַיִּיךְ וְזַד פְּנֵי אַיִּיבַן	אַיִּיךְ דַּעַר נַאֲכַתַּן	אַס פָּאַטְרָאַבַּטַן
נַיִּין אַרְדַּעַן	אַיִּיךְ אַ פְּלִיטַן	סַאיִּי שְׁוִין רְוּוֹת
דַּעַר שְׁיַאְצַעַן נַאֲכַתַּן	אַרְוִיפְּגַעְפְּלוּיַן	גְּעוּוֹן דַּעַר הַוְּטַל

האלט שְׁדָגָנִים
אנַי אַיִן שִׁיכָּן
אַלְעַ צִיטָעָן
אנַי שְׁוֹיְינָן
טִיטַּה דִּי פְּלִיגְלָעָן
נִיטַּה קִין דְּרֵי
וַיַּעַן דָּרַר בּוּסָר
נִיטַּה אֶקְרֵי.

אַנְ שַׁר קִינְגָּט
אַיְיךְ דִּי הַעֲנָעָר
אַבְעָר נָאָרָע
נָאָרָע וּוּלְטָן
אַנְ דִּי גְּדַלְנָטָע
דִּי פָּאוּז
שִׁין צַ אִם
אַצְנְדָר בְּעַטְ זָהָר

אַנְ גַּעַלְוָמֶט
הַאֲטַ דָּעַט הַאֲן זָהָר
אַז וַיַּעַן וּוֹעֵג
שַׁר הַאֲטַ גַּעַנְדִּינָט
שַׁר, דָּרַר לְמָהָר
צִיטְקָדוּיִישָׁר
אַז גַּשְׁוָאָרָן
שִׁין אֶקְיָסָר,

12.

שלעכטער סימן

און א פאכע

אלען געגאנגען.
אלע נאכט ער
לייענט קרייאת-שטע
און פאוד ער
לויבט דעם פראָ
ביי געקומען
צו א קראטישמע
און א רענְקְפָּאָג
א קלטן
אויפֿגעַצּוֹאָגּן,
נאָסְעַדְהִיט —
נָאָר נִיט לְעַבְּדִין
נִיט טְנִיט.

מייט די פְּלִיגְלָעַן

און דעם אַיְבָּרְשָׁטָן

א תפְּלִיהּ,

וּאָסֶם די צִיְּתָן

וְאַנְדָּעָר בֵּית עָרָה

און א בוֹג

גַּעֲטָאָן זִיךְ בּוֹדְעִיטָן

און אַין וּוֹעֵג זִיךְ

וּוַיְיַת אַין וּוַיְיַטָּר

אַיְבָּר פְּעַלְדָּעָה,

אַיְבָּר וּזְעַלְדָּעָה,

אַיְבָּר בָּעֵרָג

און אַיְבָּר טָאָלָן

טְעַג אַין וּוְאָכָן

און חְרַדְשִׁים

איּוֹ עָר וּוַיְיַטָּר

און שאַרְיַין

אוֹ גַּעַנְמָעַן

צָוּם פָּאַרְטָּאָגָן

און צָוּם אַיְפָּגָאנָן

און דִּי וּוֹן אַיּוֹ

שְׂיִינְנַעַקְמָעַן,

חָאָט זִיךְ אַיְפָּגָעָבָטָן

דְּעָרְגִּיעָר,

און אַיְף נִיךְ

אַקְרַיְיַי גַּעַנְעַבָּן,

כְּלֻעְנְדִּיגְגָּן, אוֹ

אָטְדָּעָר חָלוּם

אוֹיּוֹ אַשְׁלַעַכְטָעַשְׁ,

לויט ווין שטייגער
האָט ער רעושים
אויפֿגעַאטַט זיך,
ווען געלַאטַט סַדְאָט
בּוּעָלָפּ אַוִינֶר —
און אַפְּכָע
טִיט דֵי פְּלִיגְלָעַן
טִיט גַּאנְצַן הָאָרֶץ
אַ קְרִין.
הָאָט ער פְּלֹטְזִים
פָּונֵם דְּרוֹמֵן
גָּאַל דְּשָׂדְזָאַט
אַ רְוִישִׁיג וַיְנַגְּעַן
און פָּן שְׁוּשָׁרְן
הַוְּלִיכִיג קְלִינְגְּעַן
און אַסְקְּרִיפְּטַן
פָּונֵם טִירָל
און אַ רְיִידָע
פָּן גְּזַלְנִים,
און ווִי אַיְנֶר
הָאָט גַּעֲגָנְט
או אַיְן שְׁטִיבָל
אוֹי אַ פְּרָעָמְדָע
וְוֹאַ פְּאָרָאנְעַן
און אַיְם בְּרִינְגְּעַן
אוֹיְפּ דָעַר אַלְטָע
הָאָט ער גַּעַבָּן
אַ גַּעַשְׁרִי.

לאָנְגָע הַיּוֹן
טִיט אַ פְּעַקְל
שְׁאַלְאַמְּיוֹן
טִיט אַ גָּדְגָּל
רוּוּטָן וַיְיַיָּן
שְׁאַךְ וַיְשַׁעַר אַיְגָל
נִיטָּקִין פְּצָנְתָן
נִיטָּקִין שָׁאַלְוָת
נִיטָּקִין פְּצָנְתָן
אַק טִיךְ גַּעַשְׁר
לְאֹזְזִין.
און אַרְיִין עַזְזָעַל
און אַרְיִיךְ גַּלְיִיךְ
אוֹיְפּ בְּיִודִים
בָּאַלְד גַּעַמְאַכְט זִיך
אַ נְאַפְּדוּ
אוֹיְפּ בִּינְאַכְט
גַּעַכְאַפְּט אַ דְּרִימָל
און גַּעַוְיִינְטָלָק,

וואָט אַ פִּיק גַּעַטָּאַן
וואָט אַס עַפְּגָנְעַן
וואָט אַסְטָאַן
וואָזְן אַלְטָאַג
אלְטָע בָּאַבְּעַ
טִיט אַ שְׁבָעַן
טִיט אַ גְּרִיסָן
וְוָאַס אַוִּיךְ אַיְם
אוֹיְן וַיְיַיָּן בְּרוֹנוֹם,
אוֹיְסְגַּעַנְאָבָן
נָאָר אַיְין אַיְם
גַּלְיִיךְ דָעַר הַזָּן
הָאָט אוֹיְסְגַּעַצְיוֹגָן
לְאָנָג וַיְיַיָּן דָעַלְוָיל
אוֹן פָּאַדְזִיבָּן
חוֹיךְ דֵי פְּלִיגְלָעַן
און גַּעַמְאַלְדָן
בָּאַלְד דָעַר אַלְטָעָר
צָו דָעַר עַד דָעַר
נָאָסָר, קָאַלְטָעָר,
טוֹעַנְדִּיג וַיְיך
שְׁטִילָל אַ נְיִינָן
אַיךְ בִּין הַזָּן
פָּן הַזָּן מְעַדְנִים
פָּן דֵי אַלְטָע
גַּאַלְאַגְּאַנְעָט
טוֹרָאָג אַיךְ הַיּוֹן

14.

טיע און וואכן
אלע נאכט עז
לייענט קריידשען
אין באוד ער
לויבט דעם גולדא
אין פאָר דהען
טַקְדַּה לְזִישַׁן
אין פֿאָרְנִיט וּזְהַ
געַבְן בְּעַרְנֵל
דאָט דְּעַרְוַעַן דְּאָט
ער פֿן וּוַיְצַן
וּזְהַ אַפְּרוֹט
וּזְמַט אַוְיְנַט.

אַ לְעַבְלַ –
און אַ גְּבוּן טַאַג
הַיְרַ, שְׂטִיבָל,
אלְטַע בְּאַבְעַן
שְׂטַעַרְזָאיְגָל,
און גְּלַעְיַת,
און שְׂרַלְאַוְתַּן
וּוַיְסַט אַוְיְשַׁטְלַ
אַבְעַר פְּעַלְדָּעַר
אַבְעַר וּוַעֲלַדְעַר
אַבְעַר בְּעַרְן
און אַבְעַר טַאַלְן

אַנוּשֶׁר דָּאַן
פֿן דָּאַן טַעַדְנִים
מְאַכְטַ קִין טַעַנְתָּ
נִיטַ קִין טַעַנְתָּ
וּזְעַס פְּאַסְטַ פָּאַר
גַּאַלְאַגְאַנְעַס,
און אַ פָּאַבָּע
טוֹט דַי פְּלִיגְלַעַן
און אַ טְּרִיסְל
טוֹט דַי מִיטְקָעַס,
און אַ פִּיקְטַוִּיט
פִּיקְעַר נְדַעְכָּל,
פִּיקְעַפְּאַקְטַ

שידוך רידין,	ווען איך זאל שיין	ניך און ניכער
און די שיבעלאך	ויען אַ גִּיסְטֶר,	אי ער צונאן
האָט געהינן —	וְאַלְטֵאַךְ פָּאָר	זו דער עלנטער,
איך זאל וווײַזּן	אַ קִּיסְרִינְגּ	פארוווינטער,
אַיר מײַן דָּהּן.	אַבְּעָר אַלְעָן קִּיסְרִינְגּס,	און אַ פָּאָכָע
האָב איך שיבעלאך	בָּאָלְדָּ, פָּאָרְשְׁטִיטַהּ יִהְ	טִיטַּ דִּי פְּלִיגְלָעַן
געווויזּן,	דִּיךְ גַּעֲקוֹרְנִיטּ,	און געוֹאנְטּ
וַיְיַי זַיְינְעַן	גַּרוֹיְסָעַר מָאָן פָּן	זו אַיר אָוִוִּין
פִּין אָוּן שִׁין,	גַּאלְאָגָאנְעָם —	אַיךְ בֵּין דָּהּן
און אַ קוֹק	הָאָט נָאָךְ מַעְ	פָּן הָאָן טַעַרְנִים,
מִיט אַיְינְעָם אַיְגָל	מִיט טְרָעָן פָּאוּעָ	פָּן בָּאַרְיְתְּטָעָ
הָאָט יִי גַּעַבְּן	אַנְגַּהְוִוִּין יִיךְ	גַּאלְאָגָאנְעָם,
איַיךְ דִּי פִּיסְלָאָךְ	צַעְוַיְינְעַן, —	נַיְיַ אַיךְ וּוּרְן
און איַיךְ שִׁיכְלָאָךְ	גַּרוֹיְסָעַר מָאָן פָּן	איַיצְטַּ אַ קִּינְגּ
און איַיךְ פְּלָרְצִים	גַּאלְאָגָאנְעָם,	או דִּי גַּאנְצָעָ
נִיט גַּעַבְּלִיבְּן,	וַיְיַי אָוּי זָאָל	וּוְעַלְטַּ זָאָל וּוִיסְן
מִיךְ גַּעַלְאָוּטָן,	אַיךְ נִיט וּוּיְינְעַן?	וַיְיַי מִיד אִיְבְּגִיגּ
אַ פְּלָהָה, בָּאַרוּעָם.	וַיְיַי אָוּי זָאָל	אַונְטְּעַרְטְּעַנְגּ
און מִיט דְּוִילָּעָ פִּים	אַיךְ נִיט קְלָאָגְן?	און דְּשְׂרִיבְּעָרָה,
און דְּרוֹוִיסְן	או גַּעַהְאָטַה אַיךְ דָּאָבָּ	שִׁינְגַּע פָּאוּעָ
וַיְיַי אַיךְ טָאָגְן	טִיְּן אַיְינְנָס	מַעְלָדַ מִיר, מַעְלָה,
וַיְיַי נָאָכְטַּ אָוּן קְלָאָגְן	אַ פָּאָר שִׁיכְעַלָּאָךְ	פָּאַרְוַיְינְטָעָ פָּאוּעָ
וַיְיַי אַיךְ טָאָגְן	פָּן נָאָלָה,	וְאָגְ מִיר, זָאָגְ
וַיְיַי נָאָכְטַּ אָוּן וּוּיְיןַ.	אַוְן אַ בָּאָכְעָ	דִּי שְׁלַעְבְּמַעְ סִיבָּהָ
און גַּעַנְטְּפָעָרְטַּ אַיר	איַוְן גַּעֲקוֹמְעָן,	וְאָסְ גַּעַמְאָכְטַהּ הָאָט
דָּעַר דָּהּן הָאָטָה:	מִיט אַיְין אַיְגָל	רִיךְ פָּאַרְוַיְינְטַהּ.
	איַפְּסַן שְׁטָעָן,	
	מִיר אַ פִּינְעָם	

אָנוֹג גַּעֲמָעָן
 אָזֶן: אָנוֹטֵן טָאג
 דִּיר, פָּאוּעַ
 דִּיר, פָּאוּוּיִינְטַעַ
 אָן דִּיר, בָּאוּוּעָסָעַ.
 אָן אָפָּאָכָע
 מִיטֵּן דִּי פְּלִיגְלָעַן
 אָן אָפְּרִיטָן
 קוּקָּרָעָקָן,
 אָן גַּעֲמָאָכָט
 עָרְהָאָט שְׂיוּן וּוְידָעַ
 נָאָר אָוִיְטַע,
 וּוְיְטַע שְׁטוּרָעָקָע...

נָא מְלָחָמָה
 מִיטֵּן אִיר פִּין,
 אָן פָּאָר דִּינָע
 שִׁינָע פִּיסְלָאָךְ
 שִׁיקָן וּוּלְעָלָאִיךְ
 מִיטֵּן אָשִׁיקָעַ
 נָאָלָד אָגָאנְצָן זָאָק,
 אָן דָו וּוּסְטָן זִיךְ
 קָאנְגָן מָאָכָן
 שִׁיכָלָאָךְ, שִׁיךְ
 אָגָאנְצָן פָּאָקָן.
 אָן דִּי רִיּוֹד
 אָן דָאָט נְעַנְדִּיגָט,
 דָאָט עָרְהָאָט זִיךְ

וּוְיְזַעַן פָּאוּעַ,
 וּוְיְזַעַן שִׁינָע
 דִּי אִינְאִינְגְּלִידִינְגַע
 בָּאָבָעַ
 אָט דִּי
 שְׁלַעַבְטָע בָּאָבָעַ —
 וּוְיְזַעַן אִיךְ.
 לְאָמִיךְ וּוּרְעַן
 נָאָר אָקִיסְטַר,
 וּוּלְעָלָאִיךְ תִּיקְאָפְּ
 וּ בָאָפְּאָלָן
 מִיטָּן נְרוּיסָן,
 גָאנְצָן חִיל

16.

וַיְהִי בָּאֲשֶׁר טֹעַן קָרְיוּן,	טַעַן אֵין נָעַכְת
אֵין דָּעַר נָאֲנַצְעַר	אֵין נָאֲנַצְעַר וְאֵין
וְעַלְתָּם צֹו וְיִסְנָן,	אֵין דָּעַר דָּאָן
אוֹ עָרָנִית,	גַּעַנְגַּעַן זָוָן
הָאָטָר עָרָגְעַבָּן	וַיְהִי מָלְכָה
טִיט וַיְהִי הָאָרְצִינָגָן	אֵין וַיְהִי גָּרָל,
	הָאָרְצִינָגָן קָרְיוּן.

*

17.

לאָנְגַּען שְׁלָאָפָּן; —
 אַיִן אַ שְׁטִילָן,
 שְׁטִילָן דְּרוֹמְלָאָנָה,
 דְּאָרֶט, וּוּאוֹ אַלְעָם
 אַיִן פָּאָרְשְׁלָאָפָּן
 אַן וּוּאוֹ אַלְעָם
 שְׁטִילָן גַּעֲנוֹתָעָן
 הַאָטָט שְׁוֵין שִׁימְלָעָן,
 פּוֹילָן, פָּאָלָן;

אַיִן אַ לְּאָנָה, וּוּאָ
 קִיְּנָשָׁר דְּרוֹמְלָעָן
 הַעֲרָט נָאָר קִיְּנָמָאָל,
 קִיְּנָמָאָל אַיִתָּ.

18.

געַבָּן בָּאַלְדָּר	אָנִ דָּעַ שְׂמָאַלְצָעָם
דָּעַר נַאֲלָאנָנֶעָר	נַאֲלָאנָנֶעָר
נֵא גַּעַשְׁרִי מִיטָּה	הָאָט אַוְעַקְגַּעַלְאָוֹת
אַלְעַ פָּחוֹת	וַיַּד שְׁפָאַנְעַן
עַר גַּעַטְאָן דָּאָט	אַיְבָעַ דָּרִימְלָעַנְדִּיאָע
קַיְקָאַרְעָקוּן,	דָּעַרְפָּעַר,
אוֹ פַּן דָּרִימְלָלָן	שְׁטַעַטַּעַט אָנִ שְׁטַעַטְלָאָן,
אוֹפְּגַּעַכְאָפְּטָן וַיַּד	נָאָס אָוַן נָאָסָן,
הָאָט דָּאָס נַאֲנַצָּע	בַּיַּגְעַקְמָעַן אַיְזָעָן
טַרְפְּטָע לְאָנָה.	אַיְן כְּרוּזְשְׁטָאָט
	מִיטָּנָאָרָא.
	הָאָט אַפְּאַכְעָם
	מִיטָּדִי פְּלַגְלָעָן

20.

אלע שְׁבָת	און גַּעֲמָכֶט
אִים וַיְיַצֵּרְךָ	אָנוֹ רְוִיסָעַ סְעוֹדָה
אַיִינְגַּעַמְאַכְּטָס מִיטָּ	הָאָטָּ דָּאָס לְאַנְּדָ
וַיְיַזְרֵרְתָּ	פָּנָּן לְאַגְּגָן שְׁלָאָפָּןְ
און וַיְיַזְרֵרְתָּ	און גַּעֲפְּרִיְּטָ יָדָ
פָּאָרְ וַיְיַזְרֵרְתָּ	מִיטָּן קִיסְּרָ
און דָּעָר אַנְדִּיקָ	מִיטָּן נִיעָם
קִוְּטָן צָו לְוִיפָּןְ	נוֹוִיסָעַ קִיסְּרָ
מִיטָּן דָּעָר פְּלָעַדְרַמְּיוֹ	מִיטָּן
צָו בְּלִיהָעָןְ	נַאֲלָאָגָאנָעָרְ דָּאָןְ
און וַיְיַזְרֵרְתָּ	
אלע אַיְאַיְינָעָם	
פָּאָרְן קִיסְּרָם	
טִישָּׁ אַ קָּאָןְ	

<p>פָּנָם קִיסְר מֵיט דַּי פְּלִינְגָּעַן. אָן יִ וַיִּסְטֶן, וְאָס צֹ טְרָאכְטָן, אָן יִ וַיִּסְטֶן, וְאָס צֹ טָן . . .</p>	<p>הַעֲרָת דַּעֲצִיְּלָן וְאוֹנְדַּעַת־מְעֻשָׂות פָּנָם נָאָלָאנָנֶר דָּאָן. אָן יִ וַיִּאָרֶת נָאָן, וְזַאָרֶת מֵיט טְרָעָן אוּף דַעַר בָּאָבָעָם טְאָרְגְּנְדְקִימָעַן, אוּף דַעַם נָאָלֶד אָן אוּף דַי שִׁיכְלָאָן, אוּף מְפָנָת פָּנָם קִיסְר,</p>	<p>נָאָך עַד־חַיּוֹם וַיִּצְטֶה דַי פָּאוּעַ וְוַיִּנְטֶה, בָּאוּיִינְטֶה זַיְד טְעַנְג אָן יָאָן, בָּאָרוּעָם וַיִּצְטֶה יִ נָאָך אַ בְּלָהָת</p>
--	--	--

